

POSTANOWIENIE

30 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 30 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa M.O.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w N.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M.O.
od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu
z 29 września 2020 r. III Ca 887/19,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanej;**
- 3) przyznaje adw. K.L. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług z tytułu wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 września 2020 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w N. z [...], oddalającego powództwo o zapłatę przez pozwaną na rzecz powódki łącznie 58.100 zł.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. J ednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15,

niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżąca nie wykazała, by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowościami.

W podstawach kasacyjnych zarzuciła naruszenie art. 391 § 1 zd. 1 w związku z art. 212 § 1 zd. 1 i 2, z art. 129 § 1, 2 i 4, z art. 232 zd. 2, z art. 278 § 1 i z art. 241 k.p.c. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała natomiast, że jej oczywista zasadność jest widoczna już w oparciu o samą lekturę uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w którym Sąd wskazuje na stan zdrowia i niepełnosprawność powódki, podkreślając [...]. Następnie, rozważając podstawy rozstrzygnięcia, uzasadnia oddalenie powództwa w pierwszej kolejności brakiem właściwego działania powódki i uchybieniom w zakresie obowiązku przytaczania i dowodzenia faktów, przy czym Sąd *a priori* wykluczył swoją aktywną rolę w dochodzeniu do stanu, w którym możliwe jest dokonanie niezbędnych ustaleń oraz przeprowadzenie wszystkich niezbędnych dowodów w sprawie.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, Nr 6, poz. 55), mającej moc zasady prawnej, przyjęto, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Powódka zarzucała w apelacji naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz błąd w ustaleniach faktycznych. Nie kwestionowała jednak formy złożonej do akt dokumentacji. Kasacyjny zarzut dotyczący dopuszczenia dowodów z wydruków, zestawień i kserokopii dokumentów, które nie zostały opatrzone podpisami ani w żaden sposób uwierzytelnione, nie może być zatem oczywiście zasadny. Dodatkowo warto nadmienić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zwrócono uwagę, iż niepoświadczona kopia (kserokopia, inna forma

odzwierciedlenia treści) dokumentu nie jest wprowadzanie dowodu z dokumentu, jednakże nie oznacza to, że każdorazowo podlega pominięciu przez sąd orzekający przy konstruowaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Dopóki sąd ani strona przeciwna nie zakwestionuje ich i nie zażąda złożenia oryginałów dokumentów, stanowią one jeden ze środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowodnić fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Dowody te, jak każde inne, podlegają ocenie sądu na podstawie art. 233 k.p.c. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 25 listopada 2015 r., IV CSK 52/15, niepubl. i z 17 czerwca 2016 r., IV CSK 669/15, niepubl.).

W ramach zarzutów apelacyjnych skarżąca podważała ocenę przeprowadzonego w sprawie dowodu osobowego, w odniesieniu zaś do rozliczenia wpłat zarzucała, że błędnie obliczono powierzchnię jej lokalu oraz że pozwana nie przedstawiła pełnej historii rachunków bankowych oraz sposobu zaliczania poszczególnych kwot pieniężnych na poczet konkretnych rat kredytu. Zarzucała również, że dokonane przez nią wpłaty na rachunki bankowe nie są należycie księgowane, a część z nich nie jest wykazywana w przedstawionych dokumentach. Zasadniczy zarzut dotyczący błędnych wyliczeń zasadał się na twierdzeniu powódki dotyczącym błędnego obliczenia przez pozwaną powierzchni jej lokalu, twierdzeniu, że dokonała wyższych wpłat niż wykazane w dokumentacji przez pozwaną, a także twierdzeniu, że w ogóle pewnych kosztów nie powinna ponosić lub powinna na ich wysokość wpływać okoliczność [...]. Nie wносиła jednak o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego zmierzającego do zweryfikowania dokonanych przez pozwaną rozliczeń wpłat. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, takiej weryfikacji dokonał Sąd Apelacyjny, analizując rozliczenia w świetle przepisów prawa spółdzielczego oraz regulacji prawnych stworzonych przez pozwaną spółdzielnię w oparciu o te przepisy (regulaminy, uchwały, statuty). Zważywszy zaś, że powódka nie kwestionowała wysokości obciążającego ją kredytu do spłaty, a wysokość opłat kształtowana była przez wysokość stawki, zużycie, ewentualnie liczbę mieszkańców i powierzchnię lokalu, nie sposób przyjąć, iż niedopuszczenie z urzędu dowodu z opinii biegłego świadczy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skorzystanie przez sąd z wyjątku ustanowionego w art. 232 zdanie drugie k.p.c. może nastąpić wtedy, gdy nie ma

innej możliwości doprowadzenia do właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Jest to prawo sądu, a nie obowiązek i skorzystanie z tego uprawnienia uzależnione jest od oceny konkretnej sytuacji procesowej. Zastosowanie przez sąd art. 232 zdanie drugie k.p.c. może stać się obowiązkiem sądu w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach, a naruszenie wówczas tego obowiązku - stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 9 marca 2016 r., II CSK 248/15, niepubl. i z 13 stycznia 2016 r., II CSK 131/15, niepubl.). Taki szczególny przypadek uzasadniający dopuszczenie dowodu z urzędu z reguły nie zachodzi, gdy strona w postępowaniu przed sądami niższych instancji była reprezentowana przez adwokata (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 26 marca 2009 r., I CSK 415/08, nie publ. i z 24 listopada 2010 r., II CSK 297/10, nie publ.). Skarżąca nie przytoczyła we wniosku żadnej argumentacji, która poprzez mogłaby ocenę, że w okolicznościach sprawy obowiązkiem Sądu Apelacyjnego było odstąpienie od respektowania zasady kontrydiktoryjności i dopuszczenie dowodu z urzędu.

Powódka działała w procesie z profesjonalnym pełnomocnikiem, którego obciążał obowiązek określenia jej żądań i ich podstaw faktycznych, tj. wskazania faktów, na których oparte zostało żądanie, a także, na co zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny, zgromadzenie i przygotowanie dokumentów, a w razie potrzeby innych źródeł dowodowych lub złożenie innych wniosków dowodowych, które potwierdzałyby w sposób niebudzący wątpliwości zasadność zgłaszanych w procesie roszczeń i ich wysokość. Obowiązku tego nie uchylały okoliczności dotyczące stanu zdrowia powódki uwzględnione przez Sąd przy ocenie zasadności odstąpienia od obciążania jej kosztami poniesionymi przez pozwaną. Argumentacja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparta na przeciwnym twierdzeniu nie przekonuje o jej oczywistej zasadności.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. z tych samych względów co powołane przez orzekające w sprawie Sądy, zaś o wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu rozstrzygnięto stosownie do § 8 pkt 6 w

związku z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 18 ze zm.).